

UDKAST

Resumé af den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed

1. Indledning

Den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed (Europarådskonventionen) trådte i kraft i forhold til Danmark i 1991 i forbindelse med ikrafttrædelsen af lov om af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser) (børnebortførelsesloven), jf. lovbeholdning nr. 375 af 6. april 2010.

Ved tiltrædelsen af konventionen tog Danmark forbehold for, at den ikke skulle gælde for Grønland, jf. pkt. 3.

Grønlands Selvstyre har anmodet om, at der gennemføres en generel ajourføring af den familieretlige lovgivning for Grønland. Som et led i dette sættes børnebortførelsesloven¹ og konventionen i kraft for Grønland.

2. Konventionen

2.1. Formål

Europarådskonventionen af 1980 har bl.a. til formål at sikre, at afgørelser om forældremyndighed og samvær anerkendes og fuldbyrdes i andre kontraherende stater og at fremme det internationale samarbejde om sådanne sager.

2.2. Anvendelsesområde

Konventionen finder anvendelse på børn under 16 år, som ikke har ret til selv at bestemme, hvor de vil bo ifølge loven i det land, hvor det har bopæl eller statsborgerskab, eller ifølge loven i modtagerstaten (artikel 1, litra a).

I konventionen omfatter begrebet ”afgørelse om forældremyndighed” en afgørelse, der er truffet af en myndighed, i det omfang den angår omsorgen for barnets person, herunder retten til at bestemme hvor barnet skal bo, eller om samvær med barnet. Begrebet ”myndighed” omfatter både judicielle og administrative myndigheder (artikel 1, litra b og c).

¹ Se særskilt resumé.

Begrebet ”ulovlig bortførelse” omfatter bortførelse af et barn i strid med en afgørelse om forældremyndighed over barnet, der er truffet, og som kan fuldbyrdes i en kontraherende stat. Begrebet ”ulovlig bortførelse” omfatter også undladelse af at tilbagegive et barn, når tiden for udøvelse af samvær m.v. med barnet er udløbet (artikel 1, litra d).

2.3. Centralmyndigheder

Hver kontraherende stat udpeger en centralmyndighed. Centralmyndighederne samarbejder indbyrdes og fremmer samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i deres respektive stater. Som et led i dette samarbejde skal centralmyndighederne bl.a. modtage og videresende anmodninger efter konventionen (artikel 3).

2.4. Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed

En afgørelse om forældremyndighed, der er truffet i en kontraherende stat, skal anerkendes og, hvis den kan fuldbyrdes i oprindelsesstaten, fuldbyrdes i en anden kontraherende stat (artikel 7).

I tilfælde af ulovlig bortførelse skal centralmyndigheden straks tage skridt til, at barnet tilbagegives til forældremyndighedsindehaveren. Det er dog en betingelse, at barnet og dets forældre på det tidspunkt, da sagen blev indledt i den stat, hvor afgørelsen blev truffet, eller på tidspunktet for den ulovlige bortførelse - hvis dette var tidligere - kun var statsborgere i den pågældende stat, og barnet havde sin bopæl på statens område. Det er endvidere en betingelse, at anmodningen om tilbagegivelse er indgivet til en centralmyndighed inden seks måneder efter den ulovlige bortførelse (artikel 8).

Hvis der mellem forældremyndighedsindehaveren og en anden person foreligger en samværsaftale, som er officielt bekræftet af en kompetent myndighed, eller myndigheden har truffet en samværsafgørelse, og barnet, efter at være blevet ført til udlandet, ikke gives tilbage til forældremyndighedsindehaveren ved udløbet af den aftalte periode, skal barnet efter artikel 8 tilbagegives til denne.

I sager, der ikke er omfattet af artikel 8, og hvor anmodningen er indgivet til en centralmyndighed inden seks måneder efter den ulovlige bortførelse, kan anerkendelse og fuldbyrdelse kun nægtes i nogle nærmere angivne situationer (artikel 9). Det gælder bl.a., hvis der er tale om en ”udeblivelsesdom”, og sagsøgte ikke har fået forkyndt stævningen eller modtaget et tilsvarende dokument, uden at dette er begrundet i, at sagsøgte har holdt sit opholdssted skjult, eller hvis afgørelsen er uforenelig med en afgørelse om forældremyndigheden, som kunne fuldbyrdes i modtagerstaten inden bortførelsen.

Artikel 10, stk. 1, indeholder yderligere grunde til at nægte anerkendelse og fuldbyrdelse:

- Afgørelsens virkninger vil være åbenbart uforenelige med grundlæggende principper i modtagerstaten for familiers og børns retsforhold.
- Afgørelsens virkninger er på grund af ændrede forhold ikke længere forenelige med, hvad der er bedst for barnet.
- Da sagen blev anlagt i oprindelsesstaten var barnet statsborger i modtagerstaten eller havde bopæl der, og havde ikke en tilsvarende tilknytning til oprindelsesstaten, eller barnet var statsborger i både oprindelsesstaten og modtagerstaten og havde bopæl i modtagerstaten.

- Afgørelsen er uforenelig med en afgørelse, der er truffet i modtagerstaten, eller som kan fuldbyrdes i denne stat.

Disse nægtelsesgrunde gælder også for samværsafgørelser. Den kompetente myndighed i modtagerstaten kan dog træffe bestemmelse om omfanget og udøvelsen af samværet (artikel 11).

2.5. Fremgangsmåden

En anmodning om anerkendelse eller fuldbyrdelse af en forældremyndighedsafgørelse i en anden kontraherende stat skal ledsages af en række dokumenter, herunder en kopi af afgørelsen og dokumentation for forkyndelse af stævning m.v., hvis der er tale om en udeblivelsesdom (artikel 13).

Den kompetente myndighed i modtagerstaten skal som udgangspunkt høre barnet, hvis der skal træffes afgørelse om, hvorvidt anerkendelse eller fuldbyrdelse skal nægtes under henvisning til, at afgørelsens virkninger ikke længere er forenelige med, hvad der er bedst for barnet på grund af ændrede forhold (artikel 15).

3. Forbehold

Ved ratifikationen af konventionen erklærede Danmark i henhold til artikel 24, stk. 1, at konventionen ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Efter artikel 24, stk. 3, kan en stat til enhver tid tilbagekalde sådanne territoriale forbehold. I forbindelse med ikraftsættelsen af konventionen for Grønland vil det territoriale forbehold vedrørende Grønland blive tilbagekaldt.

4. Konventionssamarbejdet

Konventionen er i kraft mellem Danmark og følgende stater: Andorra, Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Island, Italien, Letland, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Makedonien, Malta, Moldova, Montenegro, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Serbien, Slovakiet, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ukraine, Ungarn og Østrig.

Ved ikrafttrædelse af konventionen for Grønland vil den finde anvendelse mellem Grønland og disse stater.

5. Ikraftsættelse

Konventionen vil blive sat i kraft for Grønland samtidig med anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser). Der henvises til resuméet af denne anordning.